

Datum
2024-11-01

Er referens
Fi2024/01413
Vår referens
FS

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till
fi.ofa.dof.remissor@regeringskansliet.se

Remissvar avseende betänkandet Kompletterande bestämmelser till EU:s reviderade förordning om elektronisk identifiering (SOU 2024:45)

TechSverige har beretts tillfälle att lämna ett remissvar avseende rubricerat betänkande (dnr Fi2024/01413).

TechSverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag inom techsektorn med drygt 1 400 medlemsföretag – som sammantaget har närmare 100 000 medarbetare i Sverige. TechSverige ingår i Svenskt Näringsliv.

Slå vakt om Sveriges framgång

TechSverige välkomnar i stort förslagen i betänkandet samt understryker vikten av privata lösningar och jämlik konkurrens.

I Sverige har privata e-id lösningar fått stor spridning samtidigt som det har utvecklats konkurrerande alternativ och tjänster kring dem. Sverige är ledande i användningen av e-id i Europa med en delad andra plats. En undersökning visade att hela 95 procent av svenskarna i åldern mellan 16 och 74 hade använt e-id under det senaste året (Eurostat 2023).

I beredning av förslagen i det föreliggande betänkandet och i digitaliseringspolitiken i övrigt är det angeläget att regeringen främjar privata aktörer, innovation och en jämlik konkurrens. Det gäller även i lösningar för den statliga förvaltningen och i den övriga offentliga sektorn. Staten har ett stort ansvar att slå vakt om det som har varit grunden för den framgångsrika historien om e-id i Sverige – privata lösningar och innovation.

Nedan lämnar TechSverige några kommentarer och synpunkter på valda delar av betänkandet.

Åtgärder för ställföreträdares uppdrag i digitala tjänster

Utredningen tar i avsnitt 6.3.8 upp frågan om ett nationellt register över ställföreträdare som även har behandlats i tidigare statliga utredningar.

TechSverige vill understryka behovet av ett statligt nationellt ställföreträdaregister för att möjliggöra en vidare digitalisering och därmed en bättre inkludering i det digitala samhället. I det fortsatta arbetet bör även framtidsfullmakter föras in i det nationella registret, då en framtidsfullmakt regleras genom lag.

Tillsynsstruktur för svenska e-legitimationer

I betänkandet, avsnitt 6.6.6, framhålls det att tillsynsstrukturen för nationellt utfärdade e-legitimationer behöver ses över.

TechSverige välkomnar en tydligare och mer sammanhållen tillsyn med färre överlappande regelverk. I dag träffas en utfärdare av e-legitimation av flera regelverk som är överlappande och uppdelade på flera myndigheter. Vidare finns det ingen enskild myndighet som har ett övergripande ansvar eller en fullständig bild för det regulatoriska landskapet och de olika tillitsramverk som en utfärdare behöver förhålla sig till.

Några exempel är GDPR, säkerhetsskyddslagen, lagen om Sveriges Riksbank, eIDAS-förordningen, NIS2-direktivet, i vissa fall även lagen om betaltjänster m.fl. Av det följer också att flera tillsynsmyndigheter involveras.

Beroende på användningstillfället, dvs. om en tjänst används som en e-legitimation, anmält eID-system, elektronisk underskrift, SCA-metod eller betalningsinstrument, blir olika lagar, regler och tillitramverk tillämpliga för själva tjänsten.

TechSverige anser att regeringen tar betänkandets förslag för att se över tillsynsstrukturen vidare:

- Komplettera förslagen om genomförandet av NIS2- och CER-direktivens delbetänkande med förslag på en ny cybersäkerhetslag, betänkandet Nya regler om cybersäkerhet (SOU 2024:18) med en utvidgad lista över vilka verksamhetsutövare som ska betraktas som väsentliga. Där bör utfärdare av Svensk e-legitimation, oavsett organisationens storlek, också inkluderas. Dessutom bör det tydliggöras vilken myndighet som ska ha tillsynsansvaret över utfärdare av Svensk e-legitimation i den tillhörande förordningen.
- Genom att lagstadga vad en Svensk e-legitimation är, kan större tydlighet och en stabilare legal grund skapas. Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster föreslog i sitt slutbetänkande Reboot – omstart för den digitala förvaltningen, (SOU 2017:114) att kvalitetsmärket Svensk elektronisk identitetshandling ska författningsregleras.

Brottsbekämpningen försvåras med identitetsplånbok

Utredningen beskriver väl i avsnitt 6.9 Missbruk eller annan otillåten användning av identitetsplånboken den intressekonflikt mellan integritetsfrågor och samhällets behov av att kunna upptäcka och utreda identitetsrelaterad brottslighet.

Som förordningen är skriven och som utredningen konstaterar kommer brottsutredande myndigheter i princip inte längre få tillgång till uppgifter, som utgör en förutsättning för att utreda brott där en europeisk digital identitetsplånbok har använts.

De olika initiativ och samarbeten med brottsutredande myndigheter som nu pågår för att upptäcka och stoppa olika former av falsk identitet, utnyttjade identiteter och andra former av obehörig användning skulle vara omöjliga om vissa av dagens svenska e-id-tjänster vore en europeisk digital identitetsplånbok. Det skulle öka risken för utnyttjande av t.ex. välfärdssystem och att använda banker för penningtvätt.

Följaktligen delar TechSverige bedömningen i betänkandet att frågan ”om hur den identitetsrelaterade brottsligheten kopplat till europeiska digitala identitetsplånböcker ska hanteras fortsättningsvis måste vara högt prioriterad.”

Det finns tre olika initiativ som TechSverige anser regeringen behöver ta med i denna prioritering:

1. Staten bör ta ett helhetsgrepp kring fastställande av identiteter och skapande av identitetshandlingar i Sverige.
2. Riksrevisionen har presenterat en rapport Vem där – fastställande av identitet vid statliga myndigheter (RiR 2024:12) med flera rekommendationer som regeringen bör gå vidare med tillsammans med förslaget att begränsa, och i lag reglera, statliga fysiskt identitetshandlingar i samhället från Id-kortsutredningens betänkande Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14).
3. Regeringen bör prioritera Bankföreningens hemställan om ett målvaktregister som förebyggande åtgärd. Registret behöver vara på plats innan europeiska digitala identitetsplånböcker börjar användas som en SCA-metod eller betalningsinstrument.

En hållbar och långsiktig affärsmodell för elektronisk identifiering

I avsnitt 8.9.2 behandlas frågan om hur företag inom området elektronisk identifiering påverkas.

TechSverige vill här understryka behovet av en långsiktig och sund modell hur kostnaderna för att upprätthålla en säker och tillgänglig infrastruktur för elektronisk identifiering kan täckas på ett rättvist och icke-diskriminerande sätt.

Detta är speciellt viktigt om Sverige vill fortsätta med den hittills framgångsrika öppna modellen som tillåter privata aktörer i konkurrens med varandra leverera lösningar och tjänster inom området elektronisk identifiering. Detta oavsett om det rör sig om en Svensk e-legitimation eller en europeisk digital identitetsplånbok.

För TechSverige

Christina Ramm-Ericson
näringspolitisk chef

Fredrik Sand
näringspolitisk expert